

PROJEKTILÄHTÖISYYS AIKUISKOULUTUKSESSA

**Opetuskokeilu Jyväskylän
aikuisopistossa**

Tekijä Janna Siili

**Kehittämishankeraportti
Helmikuu 2007**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**

*Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu*

Tekijä(t) Janna Siili	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 37	Julkaisun kieli suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi PROJEKTILÄHTÖISYYS AIKUISKOULUTUKSESSA Kouluskokeilu Jyväskylän aikuisopistossa		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajankoulutus		
Työn ohjaaja(t) Pylkkä, Outi		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä Kehityshankkeen tavoitteena on pohtia ja kehittää projektilähtöisen oppimisen mahdollisuuksia viestintäalan aikuiskoulutuksessa. Viestintäalan ammattitaito perustuu laajojen asiakokonaisuuksien hallintaan ja eri taitojen integroitumiseen. Kehityshankkeessa pyrin selvittämään pystyisikö projektilähtöisellä opetusmenetelmällä pääsemään ainerajoja rikkovaan ja kokonaisvaltaiseen oppimiseen, jolla saavutettaisiin alan taitokokonaisuuksien hallintaa. Tässä kehityshankkeessa tarkastelen projektilähtöisen oppimisen mahdollisuuksia aikuiskoulutuksessa, Jyväskylän aikuisopistossa tammikuussa 2006 alkaneen audiovisuaalisen viestinnän ammattitutkinnon läpiviennistä saamieni kokemusten kautta. Koulutuksen läpiviennistä saamieni kokemusten pohjalta voidaan päätellä, että projektilähtöinen opetusmalli toimii aikuiskoulutuksessa. Projektityöskentelyn etuna on, että opetettavien aineiden ohessa opitaan monia työelämälle tärkeitä taitoja, joista keskeisimpiä ovat: Ryhmä- ja tiimityöskentely taidot, itsenäisyyden taidot, tehokkaan kommunikaation taidot, tiedonhankintataidot ja henkilökohtaisen kehittymisen hallinta. Nämä ovat taitoja, kykyjä ja henkilökohtaisia ominaisuuksia, joita on vaikeaa kehittää muilla menetelmillä. Oppimistulokset olivat hyvät. Oppilaat olivat innostuneita työskentelystä ja toteuttivat isompia kokonaisuuksia kuin perinteisillä kursseilla. Oppilaat joutuivat soveltamaan oppimaansa ja hakemaan tietoa itsenäisesti. Projektinähtöinen malli ei kuitenkaan sovi koulutusorganisaatioihin, joissa toteutetaan kurssitarjontaa tai ryhmästä riippumatonta koulutusta. Projektinähtöisyys on rankka opetusmetodi ja vaatii oppilailta pitkäaikaista sitoutumista ryhmätyöskentelyyn. Kaikilla aikuisopiskelijoilla ei ole elämäntilanteen tai opiskelutavan takia mahdollista sitoutua tiukkaa läsnäoloa vaativaan koulutukseen.		
Avainsanat (asiasanat) Projektioppiminen, projektilähtöisyys, aikuiskoulutus		
Muut tiedot		

Author(s) Janna Siili	Type of Publication Development project report	
	Pages 37	Language Finnish
	Confidential ☐ Until _____	
Title PROJECT CENTERED LEARNING IN ADULT EDUCATION Education study at Jyväskylä Institute of Adult Education		
Degree Programme Vocational teacher education		
Tutor(s) Pylkkä, Outi		
Assigned by		
Abstract <p>The propose of the development project report is to study and develop project centered learning as a possibility in communications adult education. Vocational degree in communications bases itself on the integration of fast subjects and multiple skills. This study tries to answer a complicated question of trying to gather different subsequent subjects together as a tool of project centered education witch if completed rightly is a way to receive command of multiple skills. This study is based on gathered information of a project centered educational study that I gave at Jyväskylä Institute of Adult Education for a audiovisual communications vocational degree that started on January 2006.</p> <p>Based on this study it can be said that project centered study as a method of learning suites adult education. The benefit of project study is that at the same time students learn other things like: Group and team dynamics, communication skills and other skills that are required at the workplace. Skills one acquires during project study are difficult to acquire elsewhere. The results students had where good. They where more motivated and completed larger entities than where required of them. Students also had to apply the knowledge they acquired and had to search for answers themselves.</p> <p>For school organizations where they implement the course tray or group independent training the project centered way of study doesn't work. Project centered studying is a hard way to implement for it requires commitment to group study. Group study is hard to implement to adult education, life situations and study styles are many and this makes project centered studying difficult.</p>		
Keywords Project education, Project centered, Adult education		
Miscellaneous		

PROJEKTILÄHTÖISYYS AIKUISKOULUTUKSESSA

Koulutuskokeilu Jyväskylän aikuisopistossa

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	2
1.1	Lähtötilanne	2
1.2	Suunnitelmatyö	3
1.3	Punainen lanka	3
2	PROJEKTILÄHTÖINEN OPPIMINEN	5
2.1	Projektioppiminen vai projektissa oppiminen	5
2.2	Projektioppiminen vs. ongelmalähtöinen oppiminen	6
2.3	Projektioppimisen pedagogiikka	8
3	PROJEKTILÄHTÖINEN OPETUS.....	8
3.1	Opetuksenjärjestäminen	8
3.2	Mitä ja miten projektissa opitaan?.....	9
3.3	Mitä vaaditaan oppilailta ja ryhmältä.....	12
3.4	Opettaja, ohjaaja vai neuvottelija?	12
3.5	Arviointi.....	14
3.6	Projektioppimisen huonot puolet.....	16
4	KOULUTUSKOKEILU JYVÄSKYLÄN AIKUISOPISTOSSA.....	17
4.1	Projektikäytännön näkyminen toteutus suunnitelmassa	17
4.2	Projektit ja oppimistehtävät.....	17
4.3	Projektinkulku vaiheittain ohjaajan näkökulmasta.....	19
4.4	Ongelmat ja onnistumiset	23
5	LOPUKSI.....	24
5.1	Jatkokehitys	24
5.2	Pohdintoja matkan varrelta	26
6	LÄHTEET	28
7	LIITTEET	28

1 Johdanto

1.1 *Lähtötilanne*

Jyväskylän aikuisopistossa tammikuun 2006 lopulla alkoi audiovisuaalisen viestinnän ammattitutkinto. Opetushallituksen audiovisuaalisen viestinnän ammattitutkinnon perusteet uudistettiin alkaen 1.1.2006. Vaikka vastaava ammattitutkinto oli ollut ennenkin, oli edessä pakollinen opetus- ja toteutussuunnitelman päivittäminen. Ajankohtana tammikuussa alkava ryhmä, oli ihanteellinen kehityshankkeen aikataulun suhteen. Päätin liittää kehityshankeeni ammattitutkinnon opetus- ja toteutussuunnitelman tekemiseen, seuraavaksi piti vielä miettiä miltä näkökannalta tutkintoa lähtisin kehittämään.

Poikkeuksena moniin muihin aloihin viestintäalalla, erityisesti digitaalisen viestinnän puolella, on paljon epätyypillisiä työsuhteita: freelancereita, määräaikaista työsuhteita ja erilaisia projekteja. Toisaalta tämäkin on hyvin monelle työntekijälle toiveiden täyttymys, koska se mahdollistaa haasteellisten tarjousten tekemisen useaan eri paikkaan sekä itsemääräämismahdollisuuden esimerkiksi työajoissa. Työt ovat yleensä lyhyitä tai lyhyehköjä produktioita tai projekteja. Työtä tehdään paljon ryhmässä tai tiimissä, mutta toisaalta työntekijä on yksinään paljosta vastuussa ja joutuu hakemaan tietoa itsenäisesti ja ratkomaan ongelmia.

Audiovisuaalisen viestinnän ammattitutkinnon perusteissa korostetaan, että; näyttöt muodostuvat työelämästä ja sen kehittämistarpeista johdetuista tehtäväkokonaisuuksista, näille on ominaista toiminnallisen ja tiedollisen perustan yhteisyys, ammattitaidon monipuolisuus sekä työprosessin ja sen tulosten yhdentyminen (AVAT, Näyttötutkinnon perusteet, 2001). Ammattitaito muodostuu perusteiden mukaan siis toiminnallisen ja tiedollisen perustan yhteisyyteen, eli käytännössä laajojen asiakokonaisuuksien hallinnasta ja eri taitojen integroitumiseen.

Ainerajoja rikkovat ja kokonaisvaltaiseen oppimiseen tähtäävät opetus- ja oppimismenetelmät ovat kiinnostaneet minua jo pitempään, kuten projektioppiminen ja ongelmalähtöinen oppiminen. Olisiko projektimuotoinen painotus opetuksessa mahdollinen vastaus viestintäalan taitojen oppimisessa. Alkava ryhmä oli todella

pieni: 11 hengen ryhmä, joka oli ikäjakaumaltaan suhteellisen tasainen. Ryhmässä oli 6 naista ja 5 miestä. Ryhmä oli ihanteellinen projektipainotteista oppimista ajatellen.

1.2 Suunnitelmatyö

Koulutuksen suunnittelun tekemiseen liittyy kaksi vaihetta: Opetussuunnitelman ja toteutussuunnitelman luominen. Opetussuunnitelma on ylemmän tason suunnitelma, joka pitää sisällään kaikki suuntautumisalajat. Sovimme Aikuisopiston viestinnän kouluttajien kesken, että opetussuunnitelmasta karsitaan pois kaikki yksityiskohdat, suunnitelmassa ei saisi näkyä tarkkoja opintoviikkomääriä, kurssinimiä eikä kuvauksia, koska ne pitää suunnitella jokaisen koulutuksen erityistarpeeseen ja ajankohtaan sopiviksi. Opetussuunnitelma päivitetään vain uusien opetushallituksen perusteiden ilmettyä.

Toteutussuunnitelma vuorostaan on hyvin tarkka ja lopullinen suunnitelma koulutuksen läpiviemiseen. Toteutussuunnitelmassa otetaan kantaa myös tarkemmin kurssikuvauksiin, kouluttajiin, kurssien järjestykseen, toteutukseen ja mahdollisiin yhteistoiminnallisiin projekteihin, sekä tietenkin opintoviikkomääriin.

Tämä oli ensimmäinen kerta kun olin mukana opetus- ja toteutussuunnitelmatyössä. Työpaikalta sain käyttööni edellisen koulutuksen suunnitelmat, kurssilistan ja lukujärjestykset, joita oli tarkoitus soveltaa uuteen suunnitelmaan, siltä osin kun uudet perusteet sen sallivat. Käytännössä muutokset olivat aika pieniä ja vaikuttivat vain yhden kurssin pois jättämiseen. Lähtökohta oli, että laadin uudet opetussuunnitelmat vanhojen, hyväksi koettujen kurssilistojen pohjalta. Kehityshankkeeksi ei kuitenkaan riitä pelkkä opetus- ja toteutussuunnitelman päivittäminen.

1.3 Punainen lanka

Olin kolmasluokkalainen ja muistan vieläkin sen liikuntatunnin kun me harjoittelimme uimista. Ilmeisesti uimahalli ei ollut auki, koska he makasimme jumpasalinlattialla ja teimme uimaliikkeitä. Tämä kuivaharjoittelu ei kuitenkaan opet-

tanut meistä ketään uimaan. Välillä tuntuu, että koulutus on juuri tätä kuivaharjoittelua. Ensin opetamme yhden asian, sitten toisen ja sitten kolmannen, sen sijaan, että opettaisimme kokonaisuuksia oikeissa tilanteissa. Projektiopetus voisi olla ”kevyt” ratkaisumalli tähän ongelmaan.

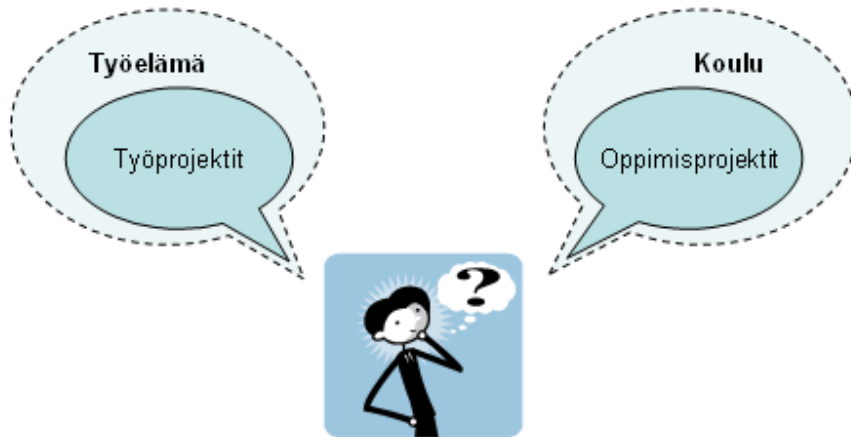
Pohdin pitkään kuinka eri oppiaineiden opettamista voisi yhdistää. Viestinnäalalla kaikki oppiaineet kietoutuvat yhdeksi kokonaisuudeksi. Ei voida puhua yhden oppiaineen osaamisesta vaan kokonaisuuksista, joissa yhdistyvät monenlaiset osaamiset ja taidot. Audiovisuaalisen viestinnän alalla on paljon pieniä erikoisohjelmia ja erikoisosaamista, joiden takia opetusta toteuttamaan tarvitaan monta kouluttajaa. Oppilaiden erilaisten taustojen ja elämäntilanteiden vuoksi aikuisoppilaat käyttävät henkilökohtaistamisen mahdollisuuksia. Kaikki oppilaat eivät osallistu kaikkiin kursseihin. Tästä johtuen on kurssit pidettävä tiiviinä ja lyhyinä. Yhdistämällä kurssit toisiinsa projekteilla ratkaistaan koulutuksen pirstaleisuus.

Tavoitteeni oli suunnitella ja kehittää projektilähtöistä opetusta audiovisuaalisen viestinnän ammattitutkinnon koulutuksessa. Työelämässä asiat tapahtuvat nopealla tempolla, ja idea projektioppimisen lisäämisestä suunnitelmaan tuli hieman myöhäisessä vaiheessa. Koulutus alkoi tammikuun lopulla. Uudet tutkinnon perusteet ilmestyivät 1.1.2006, joten suunnitelmien kirjoittaminen oli tehtävä lyhyessä ajassa. Keksinkin idean projektilähtöisyydestä vasta tammikuun puolessa välissä, aikataulu ei tehnyt asiaa helpommaksi.

Ryhmälle tehtiin opetus- ja toteutussuunnitelmat ja vastasin tehtävien ja projektien läpiviennistä. Tässä kehityshankkeessa tarkastelen projektioppimisen mahdollisuuksia aikuiskoulutuksessa, koulutuksen läpiviennistä saamani kokemusten kautta.

2 Projektilähtöinen oppiminen

2.1 *Projektioppiminen vai projektissa oppiminen*

KUVIO 1. Projektioppiminen vai projektissa oppiminen

Projektioppimisella tarkoitetaan opetusmallia, jossa usean eri oppiaineen opetus tai osa opetuksesta yhdistetään yhteisen projektin alle. Oppimisprojekteissa ei noudateta tiukkoja ainerajoja, vaan projektit pakottavat opiskelijat miettimään asioita laajemmin, kokonaisuuksina. Projektioppiminen ei automaattisesti tarkoita itseohjautuvaa oppimista, eikä oppilaiden itsenäistä tiedon hakemista, vaan opitun aiheen panemista käytäntöön. Ensisijaisesti pyritään mahdollistamaan osallistujien pätevoityminen ja oppiminen käytännön kautta. Projektioppimisessa oppilaat tekevät kaikki projektin roolit. Oppimisprosessi on lopputulosta tärkeämpää.

Prittinen huomauttaa julkaisussaan ”Projektioppiminen ammattikorkeakoulussa”, että opetusprojektin tavoitteiden asettelu saattaa siis aiheuttaa sekaannusta: Työn- ja tehtävien jako ei kulje osaamisen vaan osaamattomuuden mukaan. Tarkoitus on oppia sellaista mitä ei ennestään osata. Tämän eroavaisuuden tiedostaminen on tärkeää, jotta tavoitteista ja menettelytavoista ei myöhemmin synny ristiriitoja. (Prittinen 2000, 15.)

Työprojektin tavoitteena on tehdä tuote mahdollisimman liiketoimintalähtöisesti ja laadukkaasti. Työprojekteissa pyritään hyödyntämään osallistujien parhaat kyvyt

ja taidot. Työprojektissa oppiminen samaistetaan yleensä työssäoppimiseen. Oppilas voi olla esimerkiksi osa teatteriprojektia, jossa hänellä on työtehtävä, esimerkiksi valosuunnittelija. Itse projektin onnistuminen on tässä mallissa tärkeämpää kuin oppilaan oppiminen ja oppimiskokemukset. Tuotannosta vastaa projektipäällikkö, joka on yleensä työelämän edustaja, esimerkkitapauksessa teatteriohjaaja.

Oppimisprojektin kohteen ollessa oikea asiakas, nousee opettajalle paljon uusia vastuita. Vastuut pitää selvittää asiakkaan kanssa heti. Oppilaat eivät välttämättä vielä itsenäisesti pysty ammattitasaan laatuun, ohjaajalla voi olla houkutus määrätä projektissa enemmän kuin oppimisprojektissa olisi suositeltavaa. Tässä tapauksessa itseohjautuvuus kärsii laadun takia. Oppimisprojektista tulee tällöin työprojekti, jossa oppilaat ovat työntekijöitä ja opettaja projektipäällikkö ja vastuunkatja. Tällainen malli ei tietenkään ole oppimisen kannalta huono asia, mutta ei johda samoihin oppimistuloksiin kuin projektioppiminen. Asiakasprojekteissa on oppilaiden kannalta huono puoli se, ettei niissä saa epäonnistua.

Projektioppiminen oli kehityshankeryhmän kohdalla lähinnä projektilähtöistä oppimista, eli kummastakin opetusmallista oli otettu osia oppimisprosessiin. Projektilähtöinen oppiminen painottaa oppimista suhteellisen pitkäkestoisissa, opiskelijakeskeisissä projekteissa, jotka kulminoituvat projektin lopputuotteen tekemiseen, joka voi olla raportti, tutkimus, web-sivusto, tietokoneohjelma tai vaikka peli. Projektilähtöisessä oppimisessä korostetaan lopputuotteen onnistumista, mutta epäonnistuminenkin on tässä mallissa vaihtoehto. Osa opetuksesta tapahtuu "perinteisellä" metodilla, esimerkiksi luokkaopetuksena. Oppiminen on pääasia ja oppilaat ovat kaikissa projektin rooleissa. Tietotekniikan ja viestinnänoilla työt toteutetaan projekteina. On luonnollista, että alan koulutus vastaa alan työtapoja.

2.2 *Projektioppiminen vs. ongelmalähtöinen oppiminen*

Ongelmalähtöinen oppiminen (problem based learning) on laaja opiskelumenetelmä, jossa opiskelijat oppivat kohdealueesta tavoitteellisten ongelmien avulla. Tavoitteena menetelmässä on opiskelijoiden aktivointi. Menetelmälle on tyypillistä tiivis yhteys käytäntöön ja todellisiin työelämän ongelmiin. PBL rakentuu opiskeli-

joiden ryhmäprosessin varaan, jota kurssin ohjaajat tukevat. Opetus on luonteeltaan soveltavaa ja ongelmanratkaisuun keskittyvää.

(<http://www.valt.helsinki.fi/blogs/hyvatkaytannot/post106.htm> viitattu 28.12.2006.)

Ongelmalähtöinen oppiminen pohjautuu seitsemään askeleeseen. Menetelmä etenee seuraavin vaihein: käsitteiden selventäminen, ongelman määrittäminen, aivoriihi, ongelman analysointi, oppimistavoitteiden muodostaminen, itseopiskelu, purku ja arviointi. (<http://www oulu.fi/opetkeh/kehtoimi/PBL/seitsemanaskelta.html> viivattu 10.2.2007)

Toimiakseen ongelmalähtöinen opetusmalli vaatii koko koulutuksen ohjaamista samojen opetusperiaatteiden mukaisesti. Se vaatii myös, että opetus ja toteutus suunnitelma vastaavat opetusmenetelmän tarpeita. Käytännön kokemusten mukaan, opiskelijat kokivat opiskelun rankaksi ja aikaa vieväksi opiskelutavaksi. Siitä syystä sen ei katsottu sopivan opiskelijalle, jonka elämäntilanne vaati runsaasti aikaa muualla, eikä opiskelijoille, jotka eivät tunteneet itseään erityisen itseohjautuviksi. (Poikela 2002, 196.) Voidaankin päätellä, ettei ongelmalähtöinen oppiminen toimi kunnolla aikuiskoulutuksessa, jossa lähes kaikilla oppilailla on tausta, joka ei mahdollista täysipainoista sitoutumista.

Ongelmalähtöisessä oppimisessä ensimmäinen ongelma on, että oppilaiden pitää ottaa selvälle mitä tehdä. Projektilähtöisessä opetuksessa lähtötilanne annetaan oppilaille valmiiksi lisäksi oppilaille kerrotaan selvästi mitä heiltä odotetaan. Merkittävä ero ongelmalähtöiseen opetukseen on projektitehtävien selkeys: Projektilla on selkeä aloitus, päämäärä, projektin hallinta sekä lopetus.

Ongelmalähtöisyys vaatii toimiakseen koko koulutuksen pyörittämisen mallin mukaisesti. Projektioppiminen on ongelmalähtöistä lyhyttempoisempaa ja joustavampaa. Opetuksessa projektioppimista voidaan käyttää lyhyinä, yhden kurssin sisäisinä tehtävinä tai laajoina koko koulutuksen kattavana projektina. Opetusmetodiin voidaan sitouttaa koko henkilöstö, mutta se toimii myös hyvin yhden kouluttajan vetämänä. Opetustapa mahdollistaa erilaisten opetusmetodeiden ja teknikoiden käyttämisen opetuksen tukena.

2.3 Projektioppimisen pedagogiikka

Projektiopiskeluun kuuluu erilaisten työtehtävien suorittaminen. Oppimisen ja ymmärtämisen keskeisinä osina ovat aktiivinen toiminta sekä havainnointi ja reflektointi. Tekemisessä yhdistyy käytäntö ja teoria. Omakohtaiset kokemukset mahdollistavat oppimisen eli tiedon ymmärtämisen. Oppiminen tuntuu henkilökohtaisemmalta, kun päästään tekemään asioita oikeasti, eikä vain puhuta teorian tasolla.

Kutomista, maalaamista tai piirtämistä ei kukaan oleta oppivansa ”lukemalla” tai teoriaa opiskelemalla. Viestintäalan taidot vastaavat kädentaitoja, vaikka ne toteutetaankin käyttäen nykyaikaisia teknologioita. Viestintätaidot vaativat paljon tekemistä ja kokemuksia, jotta asia oikeasti tulisi opittua. Ohjaamalla oppilaat oppimisen alkuun nopeutetaan tekemiseen pääsemistä ja alkuvaiheen turhautuminen jää pois.

Projektioppiminen on toimintatapa opetuksen saamiseksi käytäntöön ja kokemuksiksi. Projektioppiminen on selkeästi tekemällä oppimista, joka on osa laajempaa kokemuksellisen oppimisen periaatetta. Kokemuksellisessa oppimisessä korostuu käytäntö ja teoria, sekä samalla toiminnan ja ajattelun välinen kiinteä vuorovaikutussuhde. Omakohtaiset kokemukset mahdollistavat oppimisen eli tiedon ymmärtämisen. Peruslähtökohtana on ihmiskäsitys, jossa ihminen on aktiivinen oppija, joka aktiivisesti muokkaa ymmärrystään ympäröivästä maailmasta. Oppimisen ja ymmärtämisen keskeisinä osina ovat aktiivinen toiminta sekä havainnointi ja reflektointi.

Oppija ei siis ole tyhjä astia, joka täytetään tiedolla vaan aktiivisesti merkityksiä etsivä ja niitä rakentava toimija. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan tietoa ei voida kopioida, vaan oppija rakentaa itse oman käsityksensä asioista. (Tynjälä 1999, 38 - 43.)

3 Projektilähtöinen opetus

3.1 Opetuksenjärjestäminen

Koulutuksen aluksi projektien ja tehtävien tulee olla kevyempiä, koska niissä ope-

tellaan projektioppimista ja -työskentelyä. Koulutuksen edetessä tehtävät ja ongelmat voivat vaikeutua, koska aikaa ei mene enää niin paljon projektinhallintaan ja oppilaat ovat taidoiltaan edistyneempiä.

Ideaalisessa tilanteessa projektilähtöinen oppiminen vaatii pitempää koulutusta kuin muutaman kuukauden mittaiset pikakurssit. Audiovisuaalisen viestinnän ammattitutkinto oli vuoden mittainen koulutus, jossa toteutettiin kaksi isoa projektia ja muutama kevyempi ryhmätyö. Toisen projektin kohdalla oppilaat alkoivat ymmärtämään mitä projektioppiminen tarkoittaa. Todennäköisesti kolmas projekti olisi ollut oppimisen kannalta ihanteellisin. Projektit ovat oppilaille rankkoja, niitä ei kannata suunnitella toteutettavaksi peräkkäin. Yksi projekti lukukaudessa on aika ideaalinen, silloin projektit voivat olla laajoja ja niihin riittää motivaatiota. Projektin päättymisen jälkeen oppilaat tarvitsevat aikaa läpikäydä ja prosessoida oppimaansa.

Opetusjaksojen järjestys ja sisältöjen huolellinen suunnittelu suhteessa toisiin opinjaksoihin on projektien muodostamisen takia erityisen tärkeää. Jokaisen aineen kohdalla pitää miettiä, mitkä sisällöt jäävät oppilaiden itse opittaviksi tai kokemiksi. Lukujärjestyksestä tehdessä on tärkeää opettajien välinen yhteistyö: kurssien tavoitteista, sisällöstä ja kurssien yhteisistä projekteista tulee pystyä keskustelemaan ja päättämään rakentavasti. Yhteistyötä tarvitaan, jotta voidaan rikkoa oppiainerajat.

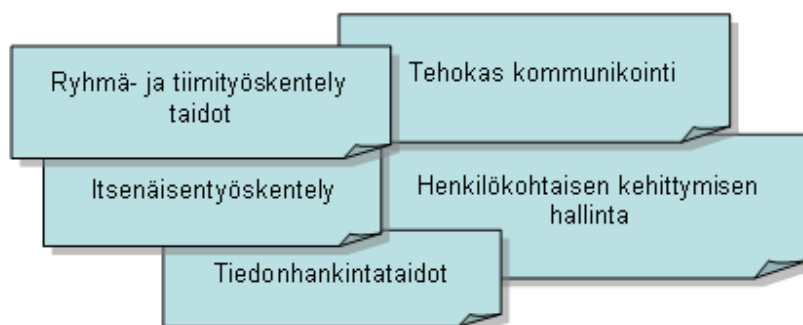
Opetus pitää järjestää projektin ympärille, jotta opetus motivoisi projektin tekemistä. Projektin alkuun ja loppuun tarvitaan projektin suunnitteluun ja hallintaa työpäiviä. Projektien laajuus voi vaihdella viikosta kuukauteen tai vaikka lukuvuoden mittaisiin projekteihin. Koulutuksen aihe, oppilaiden määrä ja sitoutuminen vaikuttavat siihen, minkä mittaisia ja mikä tasoisia projekteja kannattaa toteuttaa. Opetusmenetelmästä riippumatta opinjakson tavoitteet pitäisi säilyä muuttumattomina (Prittinen 2000, 13).

3.2 Mitä ja miten projektissa opitaan?

Projektityöskentelyn etuna on, että opetettavien aineiden ohessa, kuin vahingossa, opitaan monia työelämälle tärkeitä taitoja. Projektiopetuksen kautta kehittyvät

luontevasti nykyisin työelämässä yhä enemmän arvostetut ns. "metataidot", joista keskeisimpiä ovat: Ryhmä- ja tiimityöskentely taidot, itsenäisentyön taidot, tehokkaan kommunikaation taidot, tiedonhankintataidot, henkilökohtaisen kehittymisen hallinta. Nämä ovat taitoja, kykyjä ja henkilökohtaisia ominaisuuksia, joita on vaikeaa kehittää muilla menetelmillä. (Prittinen 2000, 24.)

Aikuisilla on oletus, että he osaavat opiskeluun ja elämänhallintaan liittyvät asiat. Kuitenkin esimerkiksi sosiaaliset taidot ja oma-aloitteellisuus tarvitsevat herätelyä. Aikuisille opiskelijoille on tarjottu kursseja, joiden aiheina on opiskelutaidot, yhteistyötaidot ja elinikäisen oppimisen taidot, mutta kurssit on koettu turhiksi tai pinnallisiksi. Metataitojen opettamisessa ongelmana on, että opetus jää perinteisillä metodeilla teoriapainotteiseksi, eikä siitä syystä ole tehokasta. Opetus ymmärretään, mutta taitojen reflektointi omaan käytökseen ja persoonallisuuteen ja niiden vaikutuksiin muissa ihmisissä on mahdotonta kokea luentojen tai kirjoitelmien avulla.

KUVIO 2. Metataidot Prittisen mukaan

Projektioppimisen olennaisena piirteenä on ongelmakeskeisyys. Oppilaiden tulee osata toteuttaa vaadittu projekti, hallita projekti ja projektin aikana ilmenevät ongelmat. Perinteisessä opetuksessa opettaja antaa tehtävät, joten ongelmien määrä on rajoitettu heti alussa. Projekteissa ongelmat tulevat eteen ja oppilaat itse ovat veloitettuja ratkaisemaan ne. Oppilaat tekevät paljon itsenäistä työskente-

lyä, jolloin apu ei ole helposti saatavissa. Opetustilanteissa sen sijaan opettaja ottaa helposti ratkaisijan roolin, jotta opetuksessa päästään eteenpäin.

Projektit toteutetaan yleensä ryhmätyönä, jolloin projektin onnistuminen vaatii ryhmäläisiltä viestintä-, ryhmä- ja tiimityötaitoja. Opettaja on ohjaavana tahona, joten tämäkin edellyttää oppilailta suullisia, sekä kirjallisia taitoja, jotta projektin suunnitelmat saadaan hahmotettua ohjaajalle. Monissa projekteissa saattaa olla mukana työnantaja- tai asiakastahot, jolloin yhteistoiminnalliset kyvyt tulevat tärkeään asemaan silläkin saralla, asiakaslähtöisesti. Projektin voi toteuttaa myös niin sanottuna yhden hengen ryhmänä, mutta siinäkin tilanteessa on mukana erilaisia yhteistyötahoja, ohjaajasta muihin oppilaisiin ja työelämään. Täysin yksin ei projektia koskaan pysty tekemään. Ryhmän jäsenet ovat vastuussa myös muiden onnistumisesta. Ryhmäkuri näkyy selvästi ja poissaolot ovat pienempiä projekteissa verrattuna tuntiopetukseen.

Projektit pitää huolellisesti suunnitella ja dokumentoida. Projekti tulee aloittaa, hallita ja päättää, aivan samoin kuin työelämässäkin. Tuotannonhallinta, projektinhallinta ja dokumentaatio ovat oppiaineina sellaisia, jotka eivät jaksaa motivoida oppilaita, eivätkä ne teoriaopetuksena ole uimaharjoittelun jumppasaliversiota kummoisempia. Oikean projektin kautta tuotannonhallinta, projektinhallinta ja dokumentaatio löytävät kuitenkin paikkansa. Käytännössä oppilaat nopeasti ymmärtävät tuotannon sekä projektinhallinnan tärkeyden ja mielekkyyden. Toisen projektin aikana huomasin, ettei näiden asioiden osalta tarvinnut enää taistella, vaan ne sujuivat projektin ohessa niin kuin pitikin.

Tunnilla voidaan opettaa vain rajallinen määrä tietoa. Projektin kohdalla jokaiselle ryhmälle jää asioita, mitä pitää joko ottaa itse selvälle tai soveltaa. Nykyajan työelämä perustuu siihen, että työntekijät osaavat tai ottavat itse selvää asioista. Tekniikka kehittyä valtavaa vauhtia, enää kukaan oleta kenenkään, edes pitkään työssä olleen, tietävä kaikkea. Tiedon hakeminen, soveltaminen ja kontaktit ovat tärkeitä työskentelymenetelmiä. Tietoa on kerättävä, valittava, analysoitava ja sen pohjalta tehtävä oikeita päätöksiä.

3.3 Mitä vaaditaan oppilailta ja ryhmältä

Projektioppiminen on raskas oppimismetodi, joka vaatii oppilailta paljon sitoutumista. Projektin onnistuminen ja työmäärän jakautuminen on riippuvainen siitä, kuinka tasaisesti ryhmä sitoutuu työn tekemiseen. Nuoret ovat opiskellessaan elämänvaiheessa, jossa elämä pyörii opiskelun ympärillä. Aikuisella opiskelijalla voi olla lapsia ja monia muita opiskelun ulkopuolella olevia pakollisia menoja, jotka estävät kunnollisen sitoutumisen opiskeluun, vaikka motivaatiota ja omaaloitteellisuutta löytyy huomattavasti nuoria enemmän.

Projektioppiminen ei välttämättä sovi parhaiten aikuispuolelle. Aikuispuolen oppilaille on toisistaan hyvin erilaiset taustat. Osalla voi olla pitkä työkokemus taustalla tai pitkä työttömyys. Ikä jakauma on suuri. Osa vaihtaa alaa, osalla on ongelmia alan valinnan ja elämänhallinnan kanssa. Kun tähän vielä heittää päälle projektioppimisen vaatimukset, niin varmasti ryhmissä syntyy konflikteja, persoonia riittää. Toisaalta tämä on hyvä tilanne oppia erilaisten ihmisten kanssa työskentelemistä ja toimeen tulemistä.

Oppimisprosessin edetessä huomasin, että vaikka ryhmissä oli persoonia ja ongelmia, oli sitoutuminen projektityönaikana parempaa kuin tuntiopetuksessa. Tämä selittyy ryhmän sisäinen kurin ja vastuiden jakamisen kautta. Tehtävät olivat riittävän motivoivia, eivätkä oppilaat halunneet omalla poissaolollaan aiheuttaa harmia opiskelukavereilleen.

Projektioppimisessa oppijoilta vaaditaan itseohjautuvuutta. Projektien ja tehtävien ideointi ja suunnittelu on täysin oppilaiden varassa. Projektin toteutus vaatii, että oppilaat itsenäisesti keräävät ja analysoivat tietoa, soveltavat oppimaansa ja tekevät päätöksiä. Kouluttaja ei ole vieressä sanomassa mitä seuraavaksi tehdään.

3.4 Opettaja, ohjaaja vai neuvottelija?

Opettaja on projektiopiskelussa ohjaaja, alkuunpanijana, innostajana, aktivoijana, neuvonantajana ja koordinaattorina. Opettaja on projektimenetelmässä ohjauksessa asemassa, mutta hänen vaikutuksensa sekä aiheen valinnassa ja ohjauksessa ja näin myös oppimisen edistymisessä on erittäin merkittävä. Opettajan merkitys ei siis vähene projektioppimisessä, vaan ennemminkin päinvastoin.

Opettajan rooli muuttuu projektien edistyessä tiedon välittäjästä ja muokkaajasta enemmän valmentajatyypiseksi. (Prittinen 2000, 56 – 62.)

Projektin alussa ohjaaja käynnistää projektin. Ohjaaja ei ole välttämättä sama, joka suunnittelee tai arvioi projektin, mutta useimmiten on ainakin mukana suunnittelussa. Projektin läpivieminen on ohjaajan vastuulla. Ohjaajan vastuu vähenee sitä mukaan kun oppilaat oppivat projektityön vaatimukset ja osaavat toteuttaa projektin hallinnan itsenäisemmin. Ensimmäinen projekti työllistää ohjaajaa huomattavasti enemmän kuin seuraavat projekti.

Työn edetessä oppilaat tarvitsevat aikaa ja vastauksia eteen tuleviin ongelmiin. Isommissa projekteissa, joissa yhdistyy useita aineita. Ohjaaminen jakautuu myös eri ohjaajien kesken, aivan kuten oikeissakin projekteissa. Ohjaajat eivät saa myöskään ohjata liikaa, että oppiminen tapahtuu oppilaiden keksimänä eikä ohjauksen kautta. Oppilaat eivät pidä ollenkaan ohjaavista vastauksista vaan kaipaavat selkeän vastauksen. Kuitenkin ongelman ratkaiseminen ryhmän sisällä on projektioppimisen idea, johon ohjaus pyrkii. Ongelmanratkaisu on oppilaista monesti turhauttavaa, koska koulujärjestelmä ei ole aikaisemmin opettanut itsenäiseen opiskeluun. Ennen ensimmäisen projektin aloittamista nämä oppimistavoitteet tulee käydä oppilaiden kanssa läpi, ettei projektin aikana synny ristiriita tilanteita ohjaajien ja oppilaiden välille.

Aikuisoppilaiden kanssa nousee esille oppilaiden omat tausta ja osaaminen. Osalla saattaa olla kokemuksia projektityöstä jo ennestään. Esimerkiksi ryhmässä saattaa olla oppilas, joka oli toiminut aiemmin esimerkiksi projektisihteerinä. Asiantuntijuutta voidaan jakaa myös ryhmän sisältäpäin.

Projektioppimisen yksi pääpaino on yhteistoiminnallisuudessa, joten projektiohjaajan pitää osata ohjata kommunikointi sekä ryhmä- ja tiimityöskentely taitoja. Vastuut ryhmän sisällä pitää jakaa. Aktiivisilla oppilailla on taipumus olla vapaaehtoisia projektin vastuullisiin rooleihin, jopa peräkkäisissä projekteissa. Oppimisessa on kuitenkin tarkoitus, että oppilaat kokeilisivat rooleja, joita eivät vielä hallitse, siksi rooleja ja vastuita tulisi kierrättää projekteissa. Ohjaajan pitää puuttua, jos ryhmässä ilmenee vastuu keräämistä tai vastuusta pakoa. Ensin ryhmälle

annetaan mahdollisuus itse hoitaa ongelmansa ja vasta sitten ohjaajan kanssa yhdessä neuvotellen. Prittinen kirjoittaa, että opettajan tulisi kehittää itsessään myös taitoja erilaisten ryhmäilmiöiden hallintaan (Prittinen 2000, 62).

Projekteissa on tiivis aikataulu ja vaativat aiheet, joiden toteuttamista ei vielä täysin hallita. Ryhmät, joissa on hyvin eritaustaisia ihmisiä. On sanomattakin selvää, että konflikteja esiintyy. Ryhmätilanteiden lukkiutuessa opettaja saattaa joutua selvittämään oppilaiden tulehtuneita välejä. Toimimaton ryhmä estää koko oppimistilanteen.

3.5 Arviointi

Projektimenetelmän käyttöön liittyy aina oman ja toisten työn arviointi. Itse tuotos-ten arvioinnin lisäksi arvioidaan yhteistyönä koko projektin onnistumista. Tällöin käydään läpi opetusprojekti kohta kohdalta, kirjataan puutteet ja virheet sekä arvioidaan, miten asetetut tavoitteet saavutettiin. Arviointi on oppimistapahtuman sinänsä ja hyvä päätös varsinkin pitkäaikaisen projektiopiskelun jälkeen.

Lifländer esittää loppuarvioinnin sisällöksi seuraavaa:

1. Projektin kulku vaiheittain
2. Mikä onnistui hyvin?
3. Mitä olisi pitänyt tehdä toisin? Miten?
4. Arvionne lopputuloksesta
5. Mitä opimme projektityöstä?
6. Mitä opimme sovelluskehityksen menetelmistä ja työkaluista? (Opinjaksos keskeisin sisältö)
7. Mitä opimme projektimme aihealueesta eli sisällöstä?
8. Mitä opimme www-tekniikasta?
9. Mielipiteitä yhteistoiminnallisesta verkko-opiskelusta
10. Mitä opettajan olisi pitänyt tehdä toisin?

(Lifländer 1999, 32.)

Lifländer kirjoittaa projektioppimisesta verkko-oppimisen näkökulmasta. Listaa voidaan silti soveltaa kaikenlaiseen projektioppimiseen.

Pidin Lifländerin listausta sen verran kattavana, että lähetin sen oppilaille projektin päätöksen yhteydessä. Ajankohta ei ilmeisesti sopinut oppilaille vastausten määrästä päätellen. Sain yhden vastauksen, joka oli vastattu enemmän sen mukaisesti mitä minun oletettiin toivovan vastauksista.

Arviointi sekä palaute vaativat suunnittelua ja yhteistyötä. Projektista arvioidaan yksittäistä kurssia laajempia asioita. Kurssien tavoitteiden lisäksi arvioidaan mm. projektin hallintaa, yhteistyötä, dokumentteja ja suullistaviestintää. Jokaisessa projekteissa on projektinhallinnan ja viestintätaitojen lisäksi omat tavoitteensa. Tavoitteiden selkeä asettelu projektin alussa on tärkeää, jotta opiskelijat tietävät mistä heitä tullaan arvioimaan. Opettajien pitää myös tehdä selkeä jako siitä, kuka arvioi mitään ja mihin kurssiin arvio kuuluu.

Palautetilaisuudessa opiskelijat esittelevät työnsä, ja paikalla on mahdollisuuksien mukaan kaikki arvioinnissa mukana olevat kouluttajat ja mahdolliset yhteistyökumppanit ja asiakkaat. Mitä enemmän tilaisuudessa on väkeä, sen parempi se olisi oppilaille. Oppilaat saavat merkittävää etua arvioinnin toteuduttua erinäkökulmista, se on harvinaista ja erittäin opettavasta. Esittely saattaa olla kova paikka opiskelijalle, mutta työelämässäkin vastaaviin tilaisuuksiin pääsee. Opiskelijat ovat jälkepäin kiitelleet, että palautustilaisuudet ovat olleet epämiellyttäviä mutta hyviä kokemuksia. Esittelytilaisuus nostaa oppilaiden uskoa omiin kykyihinsä, koska he joutuvat seisomaan työnsä edessä ja perustemaan valintojansa. Tilaisuuden paine pakottaa oppilaat myös keskittymään töihin jo toteutusvaiheessa.

Arviointiin liittyvät omat ongelmansa. Toisaalta oppilailta jää kunnolliset väliarviot pois yksittäisistä kursseista, kun yhteiset arviot annetaan vasta projektin jälkeen. Kokonaisuudesta voi myös olla vaikeampi arvioida jotain osaamisen aluetta. Esimerkiksi lehtityössä kuvankäsittelystä käytetään vain hyvin kapeaa osaamisen aluetta, joten lehtiprojektin lopputyöstä ei välttämättä pystytä kuvankäsittelyä arvioimaan kurssin laajuutta vastaavalla tavalla. Joissain tilanteissa voitaisiin käyttää arvioinnissa yhdistelmää, jossa kurssit arvioidaan erikseen ja projektille varataisiin oma erillinen kurssinimi ja arvio. Tämä ei kuitenkaan ole projektityön tarkoitus.

Ryhmätöissä osaamisen arvioiminen on vaikeaa, jopa mahdotonta. Yksilötöyt

pitää nostaa joka aineessa suurempaan rooliin. Oppilaille itselleenkin tulee näin selväksi oma osaamisen taso. Hyvin onnistuneessa projektissa saattaa heikompi oppilas saada niin hyvän ryhmän, ettei edes itse huomaa, ettei oikeastaan ole tehnyt mitään. Nykyisissä projekteissa pidettiin tuntikirjanpitoa tehdyistä tunneista, käytännössä niitä oli hyvin vaikea arvioida muutoin kuin kuinka paljon ajallisesti työtä kukin oli tehnyt. Yhdessäkin ryhmässä toiset tekivät huonosti tehtävänsä ja toinen puoli ryhmästä hoiti hyvin omansa ja lisäksi korjasi toisten työt. Ajallisesti kumpikin puolisko teki suunnilleen yhtä paljon.

3.6 *Projektioppimisen huonot puolet*

Projektioppiminen vaatii paljon aika, mutta kun oppimistyyli on opittu itse oppiminen käy nopeasti. Opittuaan tarvittavat käytänteet, oppilaat pystyvät keskittymään sisältöön ja oppiminen on tehokasta. Prittinen muistuttaa, että ajankulun vastineeksi saadaan hyviä oppimistuloksia (Prittinen 2000, 63).

Projektioppimiseen vaikuttaa herkemmin ristiriidat kouluttajan kanssa sekä ryhmän ongelmat ja toimimattomuus. Prittinen nostaa esiin tasa-arvoisuuden ongelman: "Kaikkein menestyvimpien opiskelijat hyötyvät menetelmästä kaikkein eniten" (Prittinen 2000, 63). Vanhemmat, työelämässä kokeneemmat oppilaat hallitsivat projektioppimisen, vastuullisuuden ja oma-aloitteellisuuden selkeästi nuorempia oppilaita paremmin. Työelämän kokemukset lisäävät selkeästi oma-aloitteellisuutta ja motivaatiota. Aremmat oppilaat saattavat jäädä taka-alalle, varsinkin päätösten tekemisessä. Toisaalta projektioppimisessa mahdollistuu oppilaiden eriyttäminen. Hyvät ja aktiiviset oppilaat pystyvät ottamaan vaativampia tehtäviä ja pystyvät syventämään oppimistaan ongelmien ratkaisun avulla.

Vapaa-matkustajat ovat toinen ongelma, tosin se liittyy ryhmätöiden tekemiseen yleisesti, eikä varsinaisesti projektioppimiseen. Ryhmässä voi päästä hyvinkin helpolla, jos työnjako ei ole tasainen tai joku vierittää omat työnsä ryhmän muille jäsenille. Näissä tapauksissa arviointi sekä oppiminen hankaloituu. Jos lopputuloksesta annetaan yhteinen arvosana koko ryhmälle, saattaa joku saada hyvän arvosanan vain ryhmässä olemisesta ilman todellista osaamista. Projektioppimisessä on kuitenkin tarkoitus imitoida työelämää, jossa tavoitteena ei ole arvosana

vaan hyvä produktio. "Laiskat" oppilaat oppivat kuitenkin toisen vanavedessä, joten epätasainen työnjako ei välttämättä tarkoita huonompaa oppimista. (Prittinen 2000 64 – 65.)

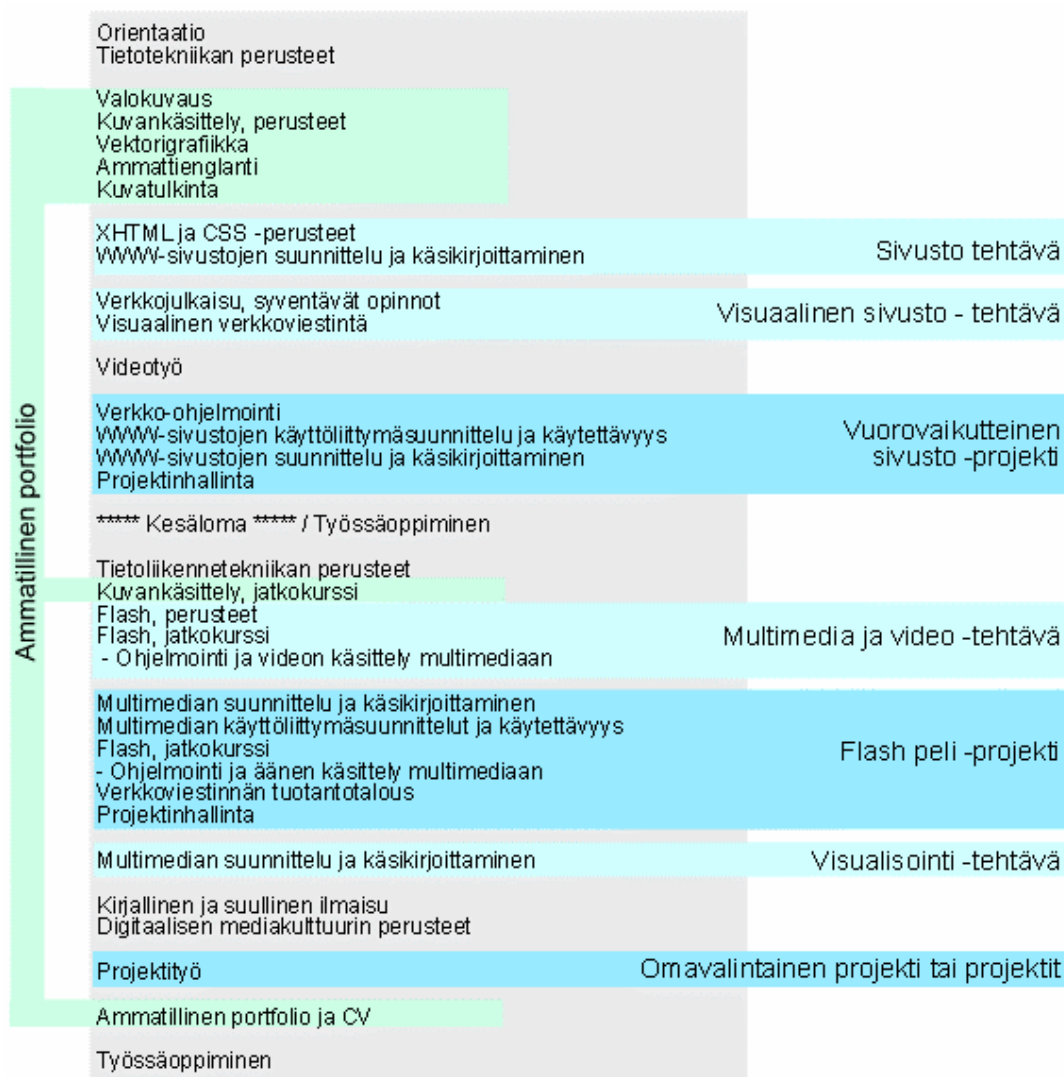
4 Koulutuskokeilu Jyväskylän aikuisopistossa

4.1 Projektilähtöisyyden näkyminen toteutussuunnitelmassa

Ammattitutkinnon perusteet muuttuivat 1.1.2006 alkaen, joten opetus- ja toteutussuunnitelma piti päivittää. Pohjana käytettiin edellisen koulutuksen suunnitelmia, jotka oli tarkoitus päivittää. Suunnitelmissa lähdettiin periaatteesta, että opetus toteutettaisiin perinteisenä kurssimuotoisena opetuksena, aivan kuten ennenkin. Suunnitelman läpiviennin loppupuolella, vaikka aikataulu hiillosti niskaan, syntyi ajatus lisätä projektilähtöisyyttä opetukseen. Toisin sanoen, ensin olivat kurssit ja määrittelemällä kurssien järjestystä saatiin luotua järkeviä ainerajoja rikkovia projekteja.

4.2 Projektit ja oppimistehtävät

Kokonaisen koulutuksen toteuttaminen kokonaisuudessaan projektiluontoisena käy opiskelijalle raskaaksi. Koulutuksessa rajattiin projektien määrää ja säilytettiin osa tavallisesta opetuksesta, koska perusopetus ja lyhyet kurssit keventävät oppilaiden työtaakkaa sekä helpottavat lukujärjestystä. Yhden vuoden mittaisessa koulutuksessa toteutettiin neljä oppimistehtävää ja kaksi projektia. Kolmas projekti oli omavalintainen, jossa oli tarkoitus toteuttaa näytöt. Seuraavassa kuviossa (kuvio 3) näkyy kurssien järjestys ja niihin liittyvät tehtävät ja projektit. Projekteissa ja oppimistehtävissä pyrittiin kokemuksen kautta oppimaan ammatin ydintaitoja sekä yhdistämään eri kursseilla opittuja asioita laaja-alaisesti. Projektit ja kaksi neljästä oppimistehtävästä olivat ryhmätöitä.

KUVIO 3. Audiovisuaalisen viestinnän ammattitutkinnon kurssien järjestys sekä tehtävät ja projektit

Oppimistehtävät olivat projekteja suppeampia ja niihin annettiin selkeät ohjeet. Tehtävissä toteutettiin yhteinen laajempi oppimistehtävä kahden tai useamman kurssin "lopputyönä". Oppimistehtävä, kuten projektitkin, arvosteltiin erikseen kaikille kurseille, näin oppilas sai samasta työstä laaja-alaisempaa palautetta eri näkökulmista. Tehtävissä keskityttiin ensisijaisesti kurssien sisältöihin. Tehtävät onnistuivat hyvin, huolimatta siitä, että ne tehtiin selkeästi kevyemmin ja pienemmällä motivaatiolla kuin vaatimustasoltaan laajemmat projektit.

Tehtävät olivat sivusto-, visuaalinen sivusto, visualisointi sekä multimedia ja video – tehtävä. Oppilaat toteuttivat näiden ohella ammatillisen portfolion, joka laajuudeltaan vastasi hyvinkin oppimistehtävien vaatimustasoa. (Liite 1, tehtävien kuvaukset)

Projektit olivat työelämä- ja oppimisprojektien välimuotoja. Projektit olivat kokonaisuuksia, joissa tähdättiin todellisen tuotteen tekemiseen, lisäksi ne sisälsivät aina myös projektinhallinnan. Vastuuta oppilailla oli enemmän kuin työelämälähtöisessä projektissa. Tehtävät olivat kuitenkin selkeämpiä ja ohjausta enemmän kuin oppimisprojekteissa. Vaikka projekteissa opeteltavat asiat olivat tarkasti määriteltyjä, saivat oppilaat päättää vapaasti projektin aiheen ja sisällöt, näin oppilaat saatiin paremmin motivoitumaan. Projektien luonne oli sellainen, että ne olisi voitu toteuttaa myös asiakasprojektina tai näyttöinä. Projektikokonaisuuden toteuttaminen näyttönä olisi onnistunut, mikäli näytön vaatimukset olisivat täyttyneet. Vain kaksi oppilasta hyödynsi näyttöjen mahdollisuutta. Yleisesti oppilaat kokivat taitonsa ennen projekteja sen verran keskeneräisiksi, että katsoivat tarvitsevänsä ne kokonaan oppimista varten.

Projektit olivat vuorovaikutteinen sivusto-, Multimedia-peli ja Omavalintainen projekti. (Liite 2, projektien kuvaukset)

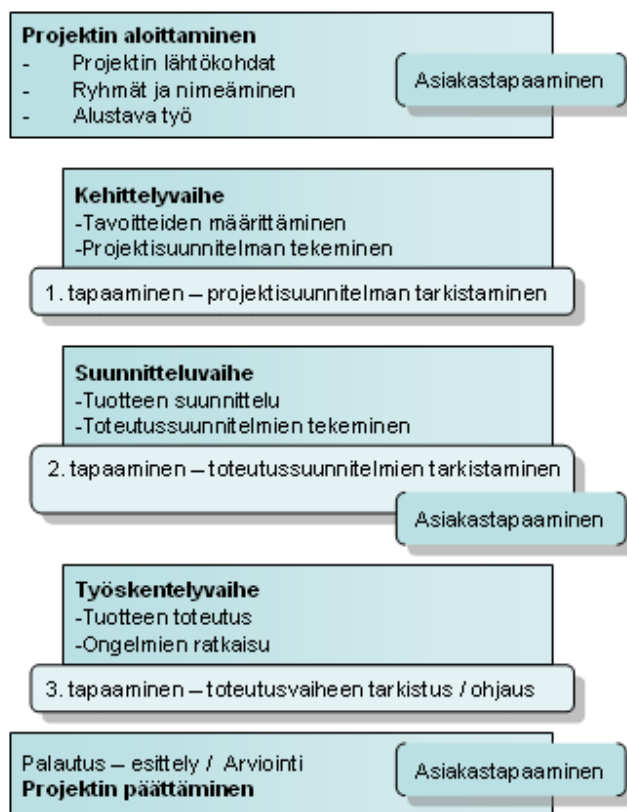
4.3 Projektinkulku vaiheittain ohjaajan näkökulmasta

Projekteissa käytetty projektityön vaiheistus muistuttaa työelämässä olevia projekteja, mutta osin kevennettynä ja osin suhteutettu opiskelutavoitteisiin ja oppimiseen. Työelämälähtöisyys pitää olla vahvasti mukana opetusprojekteissa, jotta oppilaille tulee käytännön kokemusta projektityönteosta. Projektityö ei ole pelkästään oppimisen väline, vaan myös oppimisen tavoite. Oheisessa kuviossa (kuva 4) on otettu esille kouluttajan näkökulma projektin vetämiseen. Oppilaille ei projektin aikataulua näytetä projektioppimisen vaiheistuksen näkökulmasta vaan projektityön näkökulmasta eli työelämälähtöisemmin.

Ensimmäisen projektin pitäisi olla sisällöllisesti paljon muita projekteja suppeampi. Oppilailla oli nyt liian iso taakka opittavaksi kerralla. He olisivat halunneet kes-

kittyä projektin ammatillisiin tavoitteisiin, projektinhallinta koettiin hidastuksena. Ensimmäinen projekti voisi olla sisällöltään selkeä ja suppea, jolloin keskittymisen projektin hallintaan olisi ollut helpompaa.

Kuviossa (kuvio 4) on määritelty 5 tapaamiskertaa projektin aikana. Ohjausta on ryhmien saatavilla kuitenkin tarpeen mukaan. Toiset tarvitsevat enemmän ohjausta kuin toiset ryhmät.

Janna Siili: projektin vaiheet

KUVIO 4. Projektin vaiheet ohjaajan näkökulmasta

Projektin aloittaminen

Projektin aloittaminen on erittäin tärkeä vaihe oppimisprojektin onnistumisen kannalta. Projektin aloituksessa kerrotaan oppilaille mitä ollaan tekemässä ja mitä projektissa on tarkoitus oppia, eli oppimis- ja projektitavoitteiden määrittäminen. On yhtä tärkeää määritellä mitä projektissa tuotetaan kuin mitä projektissa on tarkoitus oppia. Projektin aloittaminen on tehtävä ennen kuin projektiin liittyvät

kurssit alkavat, näin oppilaat orientoituvat opiskelemaan paremmin, koska heille annetaan tavoite.

Oppilaille jaettiin aloituksessa projekti tehtävä (liitteet 3 ja 5), sekä ensimmäisessä projektissa aikataulu (liite 4). Toisessa projektissa oppilaiden piti luoda itse oma aikataulunsa. Kaikki projekteihin liittyvä materiaali olisi pitänyt olla verkossa jatkuvasti päivitettyinä ja keskitettynä yhteen paikkaan. Ryhmälläni ei ollut yhteistä verkkopaikkaa. Materiaalien jakaminen tapahtui monisteilla, jotka osa oppilaista hukkasi. Projektin aikana tapahtuneita muutoksia oli vaikea viestittää ryhmille, joilla osalla oli vanhat ja osalla uudet monisteet.

Alussa, varsinkin ensimmäisessä projektissa, on hyvä ottaa esille, ettei kaikkia asioita tulla opettamaan ennen projektia, ja että projektin aikana oppilailta odotetaan itsenäistä tiedonhakua. Ilman pohjustusta oppilaat saattavat saada käsityksen, ettei joitain osa-alueita ole vielä opetettu, siksi he eivät uskalla jatkaa projektin tekemistä. Epätietoisuus vältetään, jos projektin aloituksessa selvitetään tarkasti mitä ja miten projektissa opiskellaan. Itseohjautuvuutta ja itsenäistä tiedonhakua pitää korostaa, koska se ei ole kaikille perinteiseen koulumaiseen opiskeluun totuneille aikuisille tuttua opiskelua.

Aloitusvaiheessa määritellään projektiryhmät. Ensimmäisellä kerralla ryhmävalinnan teki kouluttaja, jotta saatiin sekoitettua jo syntyneet tutut ryhmät ja tasapainotettua osaaminen tasaisemmin ryhmien välille. Huomioon otettiin myös ettei samaan ryhmään joutunut koulutukseen muita vähemmän sitoutuneet oppilaat.

Tässä vaiheessa toteutettiin myös projektin esitutkimus. Esitutkimus selkeyttää projektin tuotokseen liittyvät tavoitteet oppilaille. Asiakkaalle toteutettavissa projekteissa, tapahtuu ensimmäinen asiakastapaaminen jo alkuvaiheessa.

Projektin aloitus ja lopetus pitää suunnitella kunnolla. Tavoitteiden asettelu pitää tehdä paremmin ja suunnitella kunnolla, juuri oppimistavoitteiden asettelussa oli näissä projekteissa eniten parantamisen varaa.

Kehittelyvaihe

Projektin kehitys alkaa heti aloitusvaiheesta ja jatkuu opetuksen aikana. Tavoitteet selkiytyvät ja tarkentuvat. Ryhmän projektiroolit jaetaan, luodaan aikataulu ja projektisuunnitelma kirjataan. Ensimmäinen ryhmätapaaminen on tässä vaiheessa. Ryhmätapaamisessa tarkastetaan projektisuunnitelma, oppilaat saavat palautetta suunnitelmasta ja tarvittavat parannusehdotukset. Tapaamisessa keskustellaan projektin ja ryhmätyön etenemisestä ja mahdollisista ongelmista, joita tässä vaiheessa on vielä varsin vähän. Ensimmäisessä projektissa tämä vaihe vaatii enemmän ohjausta, koska tässä opitaan projektityön hallintaa, toisen projektin kohdalla tarvittiin enää pientä ohjausta.

Suunnitteluvaihe

Suunnitteluvaihe muistuttaa merkittävästi oikeaa työelämälähtöistä projektia. Suunnitteluvaihe ajoittuu opetuksen jälkeiseen aikaan, jolloin oppilailla on kaikki tuotteen tekemiseen tarvittavat tiedot ja taidot, paitsi ne, joita projektin aikana opitaan. Tuote suunnitellaan alalle tyypillisten suunnitteluperiaatteiden mukaisesti, käyttäen alalla käytettyjä yleisiä dokumenttipohjia. Oppilaat esittelevät suunnitelmansa projektia valvovalle ohjaajalle tai vastaaville ohjaajille, kun suunnitelmat hyväksytään voivat oppilaat alkaa toteuttamaan tuotetta. Asiakas projektin ollessa kyseessä, hyväksytetään suunnitelmat myös asiakkaan kanssa.

Työskentelyvaihe

Työskentelyvaiheessa oppilaat toteuttavat suunnitelmien mukaisen tuotteen. He saavat tarvittaessa ohjausta. Pyrkimys on itsenäiseen työskentelyyn ja ongelmien ratkaisuun. Ohjaus on sallittua projektin aikana, koska työelämässäkin työntekijä saa apua työtovereiltaan. Pidän tärkeänä lopputuotteen onnistumista. Hyvästä tuotteesta oppilaat saavat positiivisia kokemuksia ja oikean mallin toteutukselle. Työskentelyvaiheen päätteeksi tuote tarkistetaan ja testataan. Oppilailla on vielä sen jälkeen mahdollisuus viimeistellä ja korjata työtään ennen palautusta.

Projektin päättäminen

Päätöstilaisuudessa esitellään aikaansaannokset. Opiskelijat esittelevät työnsä muille ryhmille. Samalla käydään ryhmä ryhmältä läpi projektin vaiheet, onnistu-

miset ja ongelmat. Läpikäynnin ideana on toisilta oppiminen. Opiskelijat eivät yleensä pidä esiintymisestä, mutta myöntävät sen olen tärkeää kokemusta työelämää varten. Asiakasprojektin ollessa kyseessä, on asiakas mukana esittelytilaisuudessa. Silloin esittelytilaisuus ja projektin päättämistilaisuus kannattaa pitää erillään. Päättämistilaisuudessa on tärkeää, että läsnä ovat vain projektissa olleiden oppilaat ja vastuuhenkilöt, jotta keskustelua ryhmien ongelmista ja onnistumisista saadaan aikaiseksi.

4.4 Ongelmat ja onnistumiset

Ensimmäisessä projektissa, vuorovaikutteinen sivusto: Käytiin läpi monenlaisia projektityöhön liittyviä ongelmia. Oppilaat tekivät huomioita aikatauluttamisesta ja opettamatta jätetyistä asioista. Aikaa kului tuotannon hallinnassa ja erilaisten suunnitelmien laatimisessa. Toteutuksessa kävi, kuten aika usein alkavissa ryhmitöissä, yhteinen tuotos oli heikompi kuin yksittäisten tekijöiden itsenäiset työt antoivat olettaa. Ryhmät varoivat ristiriitoja, mielipiteitä ei ilmaistu, eikä kukaan kantanut vastuuta yksittäisistä asioista. Vaikka tuotteet olivatkin heikkoja, oppiminen oli selkeästi mennyt perille toiseen projektiin mennessä, jossa ryhmät pystyivät saamaan toisistaan vahvuuden esiin sekä sanomaan mielipiteitään.

Jälkimmäisellä projektilla saavutettiin paremmat multimediaesitykset kuin miltään aikaisemmin ohjaamaltani kurssilta. Kukin ryhmä pystyi rajaamaan työn oman osaamistasonsa mukaisesti, eikä yksikään ryhmä alisuorittanut tehtävää. Työt olivat viimeistelyjä valmiita tuotteita. Projektin hallinta sujui alusta päätökseen.

Näyttöarvioijan kanssa käyty keskustelu paljasti, että kaikki oppilaat eivät olleet projekteissa oppineet riittävästi. Yksittäisissä tapauksissa hyvät kurssinumerot eivät kuitenkaan korreloineet tyydyttävällä tasolla enää näytössä. Ryhmätyössä ja yhteisessä arvostelussa hyötyvät heikommat tai vapaamatkustajat arvosanan muodossa. Heikon oppilaan tai vapaamatkustajan oikea osaamistaso tulee kuitenkin oikeutetusti esille näytöissä.

Oppilaat itse kertoivat ja antoivat projektin loppuraportissa kommentteja, että kokivat projektityön hyvin opettavaisena ja käytännön läheisenä. Kritiikkiä tuli aikatauluista, tehtävien epäselkeydestä ja ohjaavien opettajien saavutettavuudesta.

Ryhmän henki vaikutti merkittävästi työskentelyn mielekkyyteen, toisaalta se ryhmä, jolla oli kaikkein hausointa, ei saanut ensimmäistä projektia aikataulussa valmiiksi.

Suurimpana ongelmana tuli esiin ryhmien sisäiset ristiriidat. Kummassakin projektissa ryhmä oli jaettu kolmeen projektiryhmään, joissa oli 3 tai 4 oppilasta. Kummallakin kerralla kaksi ryhmää näytti toimivan ja yksi ei. Ryhmien jäsenet vaihtuivat projektien välissä, eikä ristiriidat kohdistuneet kehenkään yksittäiseen oppilaaseen. Ryhmät eivät tuoneet esille ongelmia tapaamisissa, eikä loppuraporteissa. Muutama oppilas tuli kuitenkin avautumaan ryhmän sisäisistä ristiriidoista. Kummallakaan kerralla oppilaat eivät halunneet minun puuttuvan tilanteeseen, koska ajattelivat sen vain pahentuvan, ja projekti olisi kuitenkin kohta ohi.

5 Lopuksi

5.1 *Jatkokehitys*

Aikataulun tiukkuudesta joutuen projektien ja tehtävien ideointi luotiin valmiiden kurssien pohjalta. Tämä on kokemani mukaan täysin väärä periaate projektilähtöisyyden luomiseen. Ensimmäiseksi pitää tutkinnon- tai näyttöjen perusteista etsiä ne johtavat ajatukset, joihin koulutus, sekä näytöt perustuvat ja luoda niistä projektien sisällöt. Projektit pitäisi olla kokonaisuuksia, jotka pitävät sisällään sekä ilmaisua, tekniikkaa että tuotannon hallintaa. Vasta projektien pohjalta suunnitellaan kurssit, joilla tarvittavat taidot opitaan. Ensin projektit - sitten vasta kurssit. Jos projektit rakennetaan kursseihin sopiviksi, eivät ne lähde työelämän tai edes koulutuksen tarpeista, vaan kurssien tarpeista.

Alla olevassa kuviossa (kuvio 5) esitän saman koulutuksen, mutta lähtökohtana tässä kaaviossa on projektit ja vasta sitten kurssit. Ero on pieni, mutta ajatuksena merkittävä.

	Orientaatio Tietotekniikan perusteet Ammattienglanti -verkkokurssi Digitaalisen mediakulttuurin perusteet - verkkokurssi	Ammatillinen portfolio
Tehtävä Sivusto - yksilötyö	XHTML ja CSS -perusteet WWW-sivustojen suunnittelun perusteet	
	Tietoliikennetekniikan perusteet	
Tehtävä kuvatulkinta - yksilötyö	Valokuvaus Kuvankäsittely, perusteet Kuvatulkinta Kirjallinen ja suullinen ilmaisu	
Tehtävä Visuaalinen sivusto - yksilötyö	Verkojulkaisu, syventävät opinnot Visuaalinen verkkoviestintä	
Projekti Vuorovaikutteinen sivusto - ryhmätyö	Projektinhallinta Verkko-ohjelmointi WWW-sivustojen käyttöliittymäsuunnittelu ja käytettävyys WWW-sivustojen suunnittelu ja käsikirjoittaminen	
	**** Kesäloma **** / Työssäoppiminen ja näytöt	
Tehtävä multmediaesitys - yksilötyö	Vektorigrafiikka Flash, perusteet Kuvankäsittely, jatkokurssi	
Tehtävä Multimedia ja video -ryhmätyö	Videotyö Äänityö Flash, jatkokurssi - Videon ja äänen käsittely multimediaan	
Projekti Flash peli - ryhmätyö	Flash, ohjelmointi Multimedian suunnittelu ja käsikirjoittaminen Multimedian käyttöliittymäsuunnittelu ja käytettävyys Projektin tuotantotalous	
	Työssäoppiminen ja näytöt	

KUVIO 5. Kurssisuunnitelma projektilähtöisemmin

Toinen suunnittelun lähtökohta voisi olla näyttörakenteessa, jolloin projektit voisivat olla näyttöjä tai näyttönkaltaisia harjoituksia. Audiovisuaalisen viestinnän ammattitutkinto on näyttöihin valmistavaa koulutusta. Näytöt toteutetaan työelämään ja ovat usein projektiluontoisia. Näyttöjen perusteissa korostetaan kokonaisvaltaista ja laaja-alaista osaamista. Koulutus voisi tarjota oppilaille kurssien sijasta kokonaisuuksia, joiden jälkeen oppilas voisi näyttää osaamistaan osanäytöllä. Projektien sisältöjä ja aiheita suunniteltaessa pitää ottaa huomioon työelämälähtöisyys. Projektien sisällölliset kokoonpanot pitää olla loogisia ja toisiinsa liittyviä. Lisäksi oppiainerajojen rikkominen pitää olla perusteltua.

5.2 Pohdintoja matkan varrelta

Olisinko valmis aloittamaan projektilähtöisen koulutuksen uudestaan uudelle ryhmälle. Projektioppiminen vaatii kouluttajalta, ryhmältä ja oppilailta paljon. Koen olleeni varsin onnekas, koska projektilähtöisen koulutuksen läpivienti onnistui hyvin. Pienet muutokset ryhmässä ja kaikki olisi saattanut olla toisin. Aikuisopilailla sitoutuminen ei koko ryhmän laajuisena ole yleensä niin hyvää kuin millainen tähän ryhmään sattui tulemaan. Toisaalta kokemukseni liittyy yhteen ryhmään, ei siis ole vertailua siitä olisiko juuri projektilähtöisyys ollut ryhmää sitouttava tekijä. Riskinsä siinä kuitenkin on.

Kokeilussa vältyttiin suuremmilta oppilaiden ja kouluttajien välisiltä ristiriidoilta. Koen, että lähteäkseen uudestaan vetämään edes tämän laajuisella tasolla projektioppimista, pitäisi minun saada koulutusta ryhmän vetämisestä ja konfliktitilanteiden hallinnasta sekä neuvottelutaidoissa. Olen ollut projekteissa ennenkin, ja luulin tietäväni oman roolini. Olin kuitenkin enemmän keskittynyt ja innostunut koulutuksen suunnittelusta kuin projektioppimisen ohjauksesta. Jotenkin ajattelin sen olevan samankaltaista muun ohjauksen kanssa. Välillä tunsin kuitenkin olevani kovin neuvoton ja ihmeissäni uusista tilanteista. Ohjaajalta vaaditaan todella paljon sellaisia ominaisuuksia, joita tavallisessa opetuksessa ei tarvita.

Aikuisopistossa ollaan siirtymässä henkilökohtaistamisen myötä kurssitarjotin malliin, jossa oppilaat voivat valita aikuisopiston tarjonnasta tarvitsemansa kurssit. Kurssitarjotin malli rikkoo luokkaryhmät, koska kursseilla saattaa olla oppilaita monesta eri koulutuksesta. Kurssien järjestys ei välttämättä pysy yhtä suunniteltuna, kuin ryhmäkohtaisessa suunnittelussa. Projektioppiminen käy hyvin hankalaksi tai jopa mahdottomaksi tämän tyyppisessä koulutusstrategiassa. Tarjottimella pitäisi olla oppiaineryhmiä, joihin sisältyisi projektityö. Saman oppiaineryhmän valinneet oppilaat pitää ryhmäyttää ja saada motivoitumaan lyhytikäisiin projekteihin.

Aikuisopiskelussa kaivataan selkeää, helppoa tietä tutkintoihin ja oppimiseen. Aikuisilla opiskelijoilla on järjesteltävänä koulutuksen lisäksi lasten harrastukset, koulut, oma perhe ja talous jne. Koulutuksen pitää vastata aikuisiän tarvitsemiin tarpeisiin. Oppiminen ja koulunkäynti vaatii monelta järjestelyitä, jos opiskelu teh-

dään monimutkaisemmaksi kuin mitä se jo nyt on, ei koulutus enää vastaa kohderyhmänsä tarpeita. Valmistavakoulutus ja näytöt on jo monelle kansakoulun käyneelle monimutkainen prosessi, joka opitaan vasta koulutuksen loppuvaiheessa. Koulutuksen pitäisi olla helppoa, koska oppiminen on vaikeaa.

Kouluttajat puhuvat keskenään paljon yhteistyön tekemisestä. Aineiden kouluttajat haluavat olla mukana suunnittelemassa koulutuksia ja kurssien sisältöjä. Yhteistyölle ei kuitenkaan oikeasti löydy aikaa. Työtä varjostaa kiire ja tekemättömät työt. Uusien ideoiden toteuttamiseen vaaditaan usein, että useat kouluttajat muuttavat kurssiensa toteuttamisen samanaikaisesti. Tämä tarkoittaa lisää työtä, ja kertaalleen suunniteltujen kurssien uudelleen suunnittelua. Uudistukset eivät välttämättä tule kaikille kouluttajille sopivaan aikaan tai muutokset eivät sovi hänen opetusmetodeihinsa. Kouluttajat ovat saaneet pitkään nauttia itsenäisyydestä opetusmetodien ja tekniikoiden suhteen. Tästä saavutetusta edusta luopuminen on menetys, jota vastaa monet alitajuisesti taistelevat. Puheissa on helppo olla myötämielinen uudistukselle ja muutokselle, mutta käytännössä opettajatkin haluavat pitää arkensa mahdollisimman yksinkertaisena ja vaivattomana.

Kokonaisen koulutuksen muuttaminen projektilähtöiseksi vaatii aikaa ja tiiviin yhteistyön ja muutoshalukkuuden useiksi vuosiksi. Ilman opetusorganisaatiolta tulevaa määräystä ei näin laajoja muutoksia käytännössä tulla toteuttamaan. Näin suuret muutokset ovat taloudellisesti kalliita, joten jos muutoksesta ei tule merkittävää taloudellista tai koulutuksellista etua, ei organisaatio ole valmis niihin satsamaan

6 Lähteet

- Audiovisuaalisen viestinnän ammattitutkinnon perusteet. OPH, Näyttötutkintojen perusteet. <http://www.oph.fi/> (viitattu 24.1.2007)
- Lifländer, V. 1999: Verkko-oppiminen: Yhteistoiminnallinen projektioppiminen verkossa. Helsinki: Edita.
- Oulun Yliopisto, Opetuksen kehittämissyksikkö. 10.2.2007: PBL: Seitsemän askelta. <http://www oulu.fi/opetkeh/kehtoimi/PBL/seitsemanaskelta.html> (viitattu 10.2.2007)
- Poikela, Esa 2002 (toim.): Ongelmaperustainen pedagogiikka - Teoriaa ja käytäntöä. Tampere: Tampere University Press.
- Prittinen, J. 2000: Projektioppiminen ammattikorkeakoulussa. Hämeenlinna: Ammatillisen opettajakorkeakoulun julkaisuja D:129
- Tynjälä, P. 1999: Oppiminen tiedonrakentamisena: konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita. Helsinki: Kirjayhtymä
- Valtiotieteen tiedekunta, Helsingin yliopisto, 2003: Hyvät käytännöt. <http://www.valt.helsinki.fi/blogs/hyvatkaytannot/post106.htm> (viitattu 28.12.2006.)

7 Liitteet

LIITE 1. Tehtävien kuvaukset

LIITE 2. Projektien kuvaukset

LIITE 3. Vuorovaikutteinen sivusto – projektin tehtävän anto

LIITE 4. Multimedia peli –projektin tehtävän anto

LIITE 5. Vuorovaikutteisen sivuston – projektin aikataulu

LIITE 1, Oppimistehtävien kuvaukset

Ammatillinen portfolio

Ammatilliseen portfolio kootaan koulutuksen päätteeksi. Ammatillisella portfolioilla näytetään niitä asioita, joita cv:ssä ei voida todentaa. Visuaalisuus, kuvallinen lahjakkuus, tyyli jne. Samalla se on havainnollinen kooste osaamisesta ja taidoista. Portfoliota on tarkoitus kerätä koko koulutuksen ajan. Alusta lähtien eri kursseilla toteutettuja tehtäviä ja harjoituksia kannattaa kerätä niin, että koulutuksen päätteessä on kunnolla materiaalia, josta portfolio koostetaan.

Ammatillista portfolioa voi käyttää jatkossa työnhaussa.

Sivusto – tehtävä

Sivusto tehtävässä suunnitellaan ja toteutetaan toimiva, laajuudeltaan pie-nehkö sivusto.

Tehtävä on yksilötyö.

Arvioitavia asioita: Toimiva sivusto, validi koodi, suunnitelmat, työprosessin ja työn arviointi

Visuaalinen sivusto – tehtävä

Suunnittelutyöltä laajempi sivustotehtävä, jossa erityishuomio kiinnittyy sivuston visuaaliseen ilmeeseen, rakenteen suunnitteluun ja kuvien luovaan käyttöön sivuston ilmeen luomisessa.

Voidaan toteuttaa ryhmä tai yksilötyönä.

Arvioitavia asioita: Toimiva sivusto, sivuston ja sivujen rakenne, suunnitelmat, kuvankäsittely, graafinen suunnittelu ja visuaalinen ilme, työprosessin ja työn arviointi

Multimedia ja video – tehtävä

Multimedia tehtävä, jossa käytännössä harjoitellaan multimedian koostamista, ohjelmointia sekä videokuvaamista ja videokuvan muokkaamista multimedian tarpeisiin.

Ryhmätyö

Arvioitavia asioita: Toimiva esitys, esityksen koostaminen/ohjelmointi, suunnitelmat, kuvankäsittely, graafinen suunnittelu ja visuaalinen ilme, työprosessin ja työn arviointi.

Visualisointi – tehtävä

Pienryhmä tai yksilötyönä toteutettava ideointi ja visualisointi tehtävä. Viikon aikana suunnitellaan laaja konseptikuva Metsolta annetun materiaalin ja ohjauksen mukaisesti.

LIITE 2, Projektien kuvaukset

Vuorovaikutteinen sivusto – projekti

Ensimmäinen projekti:

Vuorovaikutteinen sivusto on laaja sivusto tehtävä, jossa yhdistyy kaikki edellä opittu sekä käytettävyyden huomioiminen ja web-ohjelmointi. Erityishuomio kiinnittyy vuorovaikutteisuuteen ja käytettävyyteen. Tarkoituksena on saada käytännön kokemusta projektissa toimimisessa. Projektityö on ohjattua, koska kyseessä on ensimmäinen projekti.

Arvioitavia asioita: Toimiva sivusto, koodi/ohjelmointi, käytettävyys, sivuston ja sivujen rakenne, suunnitelmat, kuvankäsittely, graafinen suunnittelu ja visuaalinen ilme, projektin hallinta, työprosessin ja työn arviointi.

Flash peli – projekti

Toinen projekti:

Ryhmä suunnittelee pelin, kuvaa, äänittää ja muokkaa kaiken peliin tarvittavan materiaalin, koostaa ja ohjelmoi pelin. Erityishuomiota kiinnitetään pelin käytettävyyteen, kohderyhmän huomioimiseen, äänisuunnitteluun sekä itseenäiseen tiedonhankintaan.

Projektista vastaava kouluttaja on ryhmän tukena, mutta vastuu projektin hallinnasta ja kaikki roolit ovat ryhmän jäsenillä.

Arvioitavia asioita: Toimiva esitys, esityksen koostaminen/ohjelmointi, suunnitelmat, käytettävyys, äänisuunnittelu, kuvankäsittely, graafinen suunnittelu ja visuaalinen ilme, projektin hallinta, työprosessin ja työn arviointi.

Omavalintainen projekti tai projektit

Oppilaalla on mahdollisuus toteuttaa yksi (4 ov) tai kaksi (2 * 2 ov) omavalintaista projektia (esim. yksi web-sivusto ja yksi multimedia esitys). Projektit voidaan yhdistää näyttöihin ja/tai työharjoitteluun.

Omavalintaisissa projekteissa oppilas tai ryhmä toteuttaa itsenäisesti koko projektin hallinnan sekä suunnittelun ja toteutuksen.

LIITE 3, Vuorovaikutteinen sivusto – projekti

Tehtävä:

Tehtävänä on luoda helposti päivitettävä sivusto Jyväskylä aikuiskouluttajat ry:lle. Tällä hetkellä viestintä on toteutettu sähköpostin välityksellä. Sivuston tarkoituksena on mm. kokouksista ja etuuksista tiedottaminen jäsenille. Uusille jäsenille on tarkoitus tarjota tietoa liittymisestä ja yhteyshenkilöiden nimet. Sivustoa päivitetään useita kertoja vuodessa, eikä päivittäjillä ole ohjelmointi kokemusta. Sivustolle pitää luoda helppokäyttöinen päivitys mahdollisuus.

Työryhmä ja ohjaajat:

2 – 4 hengen ryhmät, jotka on ennalta määritelty. Projektista vastaavat kouluttajat ovat Janna Siili (WEB-tekniikka), Ari Rantala (WEB-tekniikka) ja Katri Nyman (Visuaalisuus). Ohjaajat toimivat ryhmän tukena, mutta vastuu projektin hallinnasta ja kaikki roolit ovat ryhmän jäsenillä.

Aikataulu:

Projekti alkaa **12.5**

Projektin päättäjäiset **22.6**

Aikataulu ja tehtävien kulku liitteessä.

Arvioitavia asioita:

Toimiva sivusto, sivuston koodaaminen/ohjelmointi (XHTML / PHP), suunnittelu ja dokumentit, käytettävyys ja visuaalisuus, projektinhallinta, ryhmätyötaidot ja tiedonhankintataidot.

Projektin tuotokset:

1. Sivusto
2. Projektisuunnitelma
3. Toteutussuunnitelmat
4. Loppuraportti

Projektisuunnitelma	Loppuraportti
1. Yhteenveto	1. Yhteenveto projektista
2. Tausta ja tarve	2. Tausta ja tarve (muutokset)
3. Kohderyhmä ja hyödynsaajat	3. Kohderyhmä ja hyödynsaajat (muutokset)
4. Tavoitteet	4. Miten tavoitteet ovat toteutuneet
5. Tuotokset	5. Mitä tuotoksia toteutettiin
6. Työsuunnitelma ja aikataulutus	6. Tuntierittely tehdyistä tunneista
7. (Panokset/ resurssit)	7. (Panokset/ resurssit)
8. (Kustannusarvio)	8. (Kustannusarvio)
9. Riskit	9. Riskien toteutuminen ja "palautuminen"
10. Organisaatio ja johtaminen	10. Organisaatio ja johtaminen
11. (Tiedotussuunnitelma)	11. (Tiedotussuunnitelma)
12. Raportointi, seuranta ja arviointi	12. Raportointi, seuranta ja arviointi (Arviointi)

- Suluisissa olevat osat opiskellaan syksyn projektin yhteydessä

LIITE 4, Vuorovaikutteinen sivusto – projektin aikataulu

Päivämäärä	Tilaisuus	Tilaisuudessa läpikäytävät dokumentit
12.5.2006	Johdanto (Kaikille yhteinen)	<ul style="list-style-type: none"> – Yleistä projektista – Ryhmäjako – Tehtävän anto – Ryhmän sisäiset roolit
18.5.2006	Projektialoitus (Kaikille yhteinen)	<ul style="list-style-type: none"> – Projektisuunnitelman tekeminen – Projektinkansio (Asiakkaan projektikansio) – Versionhallinta – Projektisuunnitelma (esitäyttö) – Projektikansion luominen
18.5.2006	Asiakas tapaaminen (Kaikille yhteinen)	<ul style="list-style-type: none"> – Oppilailla on mahdollisuus tavata asiakas
22.5.2006	1. Palautetilaisuus (Ryhmäkohtainen)	<ul style="list-style-type: none"> – Projektisuunnitelma – Esitutkimus
(viikko 23)	2. Palautetilaisuus (Ryhmäkohtainen)	<ul style="list-style-type: none"> – Vaatimusten määrittely – Navigaatio-kartta – Layout-suunnitelma – Sivujen rakenne-suunnitelma – Testaussuunnitelma – (Tekniset suunnitelmat) – Aikataulutuksen tarkistaminen
(viikko 24)	3. Palautetilaisuus (Ryhmäkohtainen)	<ul style="list-style-type: none"> – Toteutuksen katselmointi – Testiraportti – Aikataulutuksen tarkistaminen
16.6.2006	Sivusto valmis	<ul style="list-style-type: none"> – Sivustojen julkaisu – Loppuraportti – Projektikansio
22.6.2006	Palaute tilaisuus (Kaikille yhteinen)	<ul style="list-style-type: none"> – Sivujen katselmointi – Projektin luovutus asiakkaalle

LIITE 5, Flash Peli -projekti

Galleria Henkevä Silakka:

Galleria Henkevä Silakka on kaikille avoin nettitaidegalleria, jossa järjestetään kuukauden mittaisia teemanäyttelyitä. Joka näyttelyyn kutsutaan yksi taiteilija, joka on näyttävästi esillä. Taiteilijalla on tilaisuus kertoa teoksensa taustasta laajemminkin ja samaan yhteyteen tulee myös taiteilijan haastattelu. Teidän ryhmä 33949 on joulukuun kutsuvieras.

<http://www.webgalleria.net/>

Tehtävä:

Ryhmän tehtävänä on luoda peli aiheesta ”Viimeinen pysäkki | Last Stop”. Pelit julkaistaan joulukuun ajan Henkevässä silakassa. Ryhmä suunnittelee, kuvaa, äänittää ja muokkaa kaiken peliin tarvittavan materiaalin, koostaa ja ohjelmoi pelin.

Työryhmä ja ohjaajat:

2 – 4 hengen ryhmät. Projektista vastaavat kouluttajat ovat Janna (multimedia tekniikka), Paula (multimedia tuotanto) sekä mahdollisesti palaverissa vierailevia ohjaajia mm. Katri tai Päivi Hintsanen(?). Ohjaajat toimivat ryhmän tukena, mutta vastuu projektin hallinnasta ja kaikki roolit ovat ryhmän jäsenillä.

Aikataulu:

Projekti alkaa **25.9**

Projektin päättäjäiset **10.11**

Ryhmä suunnittelee oman aikataulunsa, mutta ryhmätapaamiset ohjaajien kanssa ovat pakollisia, ne sovitaan kunkin ryhmän kanssa erikseen. Pakollisten tapaamisten lisäksi ryhmällä on mahdollisuus tavata ohjaajia aina tarvittaessa. Projektin aikana on muutamia kursseja, joista mm. äänityön kurssi liittyy peli-projektiin.

Pakolliset tapaamiset:

1. Aiheen ja idean esittely (Synopsis) - Janna
2. Projektisuunnitelman tarkistaminen – Janna, Paula (12 tai 13.10)
3. Toteutussuunnitelman tarkistaminen – Janna, Katri (& mahdollinen vierailija)
4. Palautustilaisuus Janna, Paula, Katri & mahdollisesti vierailija

(Ryhmä voi myös halutessaan pilkkoa pakolliset tapaamiset pienempiin kokonaisuuksiin)

Arvioitavia asioita:

Toimiva esitys, esityksen koostaminen/ohjelmointi, suunnittelu ja käsikirjoittaminen, käytettävyys ja visuaalisuus, äänisuunnittelu, multimediatuotanto, projektinhallinta, ryhmätyötaidot ja tiedonhankintataidot.

Projektin tuotokset:

- Peli ja pelin dokumentaatio
- Pelin oma web-sivu, jossa peliä voidaan pelata
- Pelin sekä tekijöiden taustat ”haastattelu” – suomeksi ja englanniksi
- Projektin hallintaan ja tuotantoon liittyvät dokumentit

Lisätehtävä/lisäprojekti, jonka ryhmä tai oppilas voisi omana projektinaan tehdä:

Henkevän silakan galleriaan ryhmän kutsuvieras ”julisteeseen” (n. 130x130 px) sekä ryhmänne aloitussivun galleriaan, josta pelien omat sivut on linkitetty.